

SINAVSIZ GEÇİŞ (METEB) SİSTEMİ İLE GELEN ÖĞRENCİLERİN BAŞARILARININ İSTATİSTİKİ ANALİZİ: MUĞLA ÜNİVERSİTESİ MUĞLA MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ

YILDIRAY KIZGIN

Yard.Doç.Dr. Muğla Üniversitesi, Muğla Meslek Yüksekokulu

Abstract

METEB is a system which entitles the students who graduate from Vocational high schools to get a place at the universities without an examination exam. In this study, the performances achieved by those students in the courses they follow in the under-graduate programmes are analyzed empirically. This study has been applied to the students at Muğla University Muğla Vocational College; the performance of METEB students who enrolled for 2002-2003 academic year and the performance of METEB students who got a place at university through an examination exam for 2001-2002 academic year have been studied comparatively. The performances of 872 students for the same courses have been analyzed using t test. As a result, it is found that METEB students have had a lower performance level.

Keywords: *METEB, University Entrance without an Examination, t test, Vocational and Technical Training, Students Performances*

Özet

Bu çalışmada, sınavsız geçiş sistemi; kısa adıyla METEB olarak adlandırılan proje kapsamında 2 yıllık meslek yüksekokullarına giriş yapan meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin ön lisans programlarında gördükleri derslerde elde ettikleri başarıların istatistiki analizi yapılmaktadır. Muğla Üniversitesi bünyesinde bulunan Muğla Meslek Yüksekokuluna 2002-2003 öğretim yılında kayıt yaptırmış METEB öğrencilerinin bazı derslerdeki başarı durumları ile 2001-2002 öğretim yılında kayıt yaptırmış, sınavla giriş yapan toplam 872 öğrencinin aynı derslerdeki başarıları t testi kullanılarak birbiriyle karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre METEB sistemi öğrencilerinin diğer öğrencilere göre daha başarısız olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: METEB, Sınavsız Geçiş Sistemi, t testi, Mesleki ve Teknik Eğitim, Öğrenci Başarıları

1. GİRİŞ

Gelişmiş ülke olabilmenin temel göstergelerinden birisi ülke insanların eğitim düzeyidir. Eğitilebilir nüfus içinde ülke bireylerinin üniversite eğitimi almaları bu göstergenin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bunun yanında gelişmiş bir ülkenin rekabette üstünlük sağlayabilmesi için gereksinim duyduğu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesindeki en önemli sorumluluk; mesleki ve teknik eğitim kurumlarına; özellikle üniversitelere düşmektedir.

Meslek yüksek okulları (MYO) tekniker ve meslek elemanı unvanına sahip ara insan gücünü yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır. Bunun yanında bu okullar sanayinin gereksinim duyduğu nitelikli ara insan gücünü yetiştiren tek kaynak olması da bu okulların Türkiye'nin sanayileşmesi ve ekonomik kalkınmasındaki taşıdığı önemi daha belirginleştirmektedir.

Bütün kalkınma planları, nitelikli ara insan gücü ihtiyacını geçmişte sürekli olarak ortaya koymuş ve günümüzde de bu elemanlara duyulan gereksinimi ortaya koymaya devam etmektedir. Türkiye ekonomisinde üretim ve istihdamın çok büyük bir bölümü KOBİ'ler tarafından gerçekleştirildiği düşünüldüğünde gerek işsizlikle mücadelede gerekse de bir üretim faktörü olarak nitelikli işgücüne duyulan gereksinim açısından mesleki ve teknik eğitimin Üniversite ayağı büyük bir stratejik öneme sahiptir.

Ancak Türkiye de mesleki ve teknik eğitimin nitelik ve nicelik olarak yeterli bir düzeyde olmadığı ve bugünkü durumundan daha ileri bir düzeye götürülmesi ihtiyacı bilinen bir gerçektir. Bunun yanında

ülkemizin nitelikli ara insan gücüne olan gereksinimi ise çok hızlı bir şekilde artmış ve artmaktadır(YÖK, 2004:10).

Bu amaçla 4702 sayılı yasa ile MEB-YÖK işbirliğiyle mesleki ve teknik öğretim kurumlarından meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş olanağı sağlanmıştır. Hem Türkiye'nin ihtiyacı olan nitelikli ara elemanı yetiştirme konusunda ciddi ve uzun vadeli bir adım atılmış, hem de üniversite eğitimi olanakları ülkede daha geniş bir kitleye sunulmaya başlamıştır. Bu sayede meslek lisesi öğrencilerinin kendi meslekleriyle ilgili yüksek öğrenim yapabilmeleri sağlanmıştır. Bilindiği üzere meslek lisesi öğrencilerinin yüksek öğretim programlarına yerleştirilmeleri sırasında kendi meslek alanları dışındaki okullara girişte, genel lise öğrencilerinin aldıkları ek puan verilmemektedir. Bu durum, meslek lisesi öğrencilerinin sadece kendi meslekleri ile ilgili programlara girebilmelerine izin vermektedir.

Bu uygulamanın ilki 2002-2003 eğitim-öğretim yılında yapılmıştır. 4702 sayılı yasa gereğince akademik çevre ve kamuoyunda METEB(Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi) projesi olarak adlandırılan bu proje kapsamında YÖK'e bağlı üniversitelerin meslek yüksekokullarına meslek liselerinden öğrenciler alınmıştır. Henüz iki yılı geçmiş olmasına karşın sistemin devamlılığında ciddi sıkıntılar yaşanmıştır. Girdi olarak ifade edilen meslek lisesi mezun öğrencilerinin sınavla gelen öğrencilere göre daha başarısız olduğu konusunda kuvvetli bir görüş birliği bulunmaktadır. Bu durum; METEB Projesinde bir takım sıkıntıların oluşmasına, akademik ve farklı eğitim platformlarında sistemle ilgili sorunlar yaşanmasına neden olmuş ve programın geleceğinin tartışılmasına yol açmıştır.

METEB Projesi ile Meslek Yüksekokullarından mezun öğrencilerin daha sonra ilgili fakültelere dikey geçiş; meslek yüksekokulu denkliği onaylı yurtdışı kolejlere yatay geçiş yapabilme olanaklarının olması; hepsinden önemlisi nitelikli bir ara elemanı yetiştirme gayretinde olan Meslek Yüksekokullarından mezun olacak bireylerin mesleğin gerektirdiği bilgi ve yeterliliğe sahip olamaması durumunda Türk sanayisinin olumsuz olarak etkilenmesi kaçınılmazdır. Bu nedenle METEB projesinin başarısı ve girdileri üzerinde ciddi anlamda çalışmalar yapılması gereklidir.

2. ÇALIŞMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı; METEB projesi ile gelen öğrencilerin gerçekten iddia edildiği gibi sınavla gelen öğrencilere göre daha başarılı yada başarısız olup olmadıklarını belirlemeye yöneliktir. Bu amaçla

örnek olarak seçilen Muğla Üniversitesi Muğla Meslek Yüksekokulu'nun METEB projesi ile kayıt yapmış öğrencileri ile ÖSS sınavıyla gelen bir önceki yıl öğrencilerinin bazı derslerdeki başarıları karşılaştırılarak öğrencilerinin başarıları hakkında bir takım sonuçlara varılmaya çalışılmaktadır.

Bu amaçla adı geçen bu iki grup öğrencilerin bir yıl ara ile ancak aynı yarıyılıda aldıkları aynı derslerdeki başarı düzeylerinin karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Bu iki grup öğrencilerin öğretim yılı güz yarıyılında farklı bölüm ve programlar bazında almış oldukları bazı derslerdeki başarıları birbiriyle karşılaştırılmakta ve istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığı test edilmektedir. Bu sonuçlara göre METEB projesinin devamlılığının tartışılması amacıyla ilgili kişilere dikkate almaları için birtakım sonuçlar ve önerilerde bulunmaktadır.

3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Araştırma kapsamı içinde Muğla Üniversitesine bağlı Muğla Meslek Yüksekokuluna 2002-2003 öğretim yılında kayıt yaptırmış 474 METEB projesi öğrencisi ile bir önceki yılın aynı yarıyılında sınavla aynı okulun değişik programlarına kayıt olmuş 398 öğrenci vardır. Araştırmadaki toplam öğrenci sayısı 872 olup öğrencilerin programlara göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Programlara Göre Öğrenci Sayıları

PROGRAMLAR VE ÖĞRENCİLER	HRT	EEL	ELK	BİT	DŞT	MUH	DŞT	TRO	TOPLAM
SINAVLA GELEN	30	40	36	39	29	42	29	75	320
SINAVLA GELEN (İ.Ö)	-	-	-	41	-	37	-	-	78
METEB	39	40	40	40	40	40	40	79	358
METEB (İ.Ö)	-	-	-	76	-	40	-	-	116
TOPLAM	69	80	76	196	69	159	69	154	872

KISALTMALAR: HRT: Harita; EEL: Endüstriyel Elektronik; ELK: Elektrik; BİT: Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama MUH: Muhasebe; DŞT: Dış Ticaret; TRO: Turizm Otel İşletmeciliği Programı.

Ders başarılarının karşılaştırılmasında Turizm ve Otel İşletmeciliği Programının müfredatı gereği, METEB öğrencileri ve sınavla gelen öğrenciler hazırlık okulundan eşzamanlı olarak geldiklerinden 2002-

2003 güz döneminde aynı dersleri, iki farklı şube altında, iki ayrı grup olarak aynı öğretim elemanından almışlardır. Başarı karşılaştırmasında bu programın tüm dersleri alınmış ancak diğer programlardan ise aşağıdaki kriterlere uygun olan dersler dikkate alınmıştır. Bu kriterler şunlardır:

- Öğrencilerin aynı derslerdeki başarıları karşılaştırılmıştır.
- Başarı değerlendirmesinde öğretim elemanın aynı duyarlılıkta olması istendiğinden, sadece aynı öğretim elemanı tarafından verilen derslerdeki öğrenci başarıları araştırmada incelenmiştir.
- Derslerin dönemleri aynıdır.(Sadece Güz dönemi)
- Dersin içerikleri aynıdır.
- Derslerin kredi değerleri aynıdır.

Bu amaçla 2001-2002 öğretim yılı güz döneminde farklı programlara kayıt yaptıran sınavla gelen öğrencilerin yukarıda sözü edilen kriterlere uygun derslerindeki 100 üzerinden başarıları ile METEB sistemine dahil 2002-2003 öğretim yılı güz döneminde aynı programlara kayıt yaptırmış öğrencilerin aynı derslerdeki 100 üzerinden başarıları alınmıştır. Programlara göre öğrenci başarılarının karşılaştırılmasında incelenen dersler aşağıdaki tabloda sıralanmaktadır. Devamsız olan, dönem donduran ve tekrara kalan öğrenciler dikkate alınmamıştır. Öğrencilerin başarılarına ilişkin veriler öğrencilerin başarı çizelgelerinden alınmıştır.

Tablo 2: Programlar ve Derslere Göre Başarıları Karşılaştırılan Öğrenci Sayıları

PROGRAM/DERSLER	2001-2002 Eğitim Öğretim Yılında Sınavla Gelen Öğrenci Sayısı	2002-2003 Eğitim Öğretim Yılında METEB Öğrenci Sayısı
Harita -Trigonometri	29	32
Endüstriyel Elektronik -Doğru Akım Devre Analizi	39	37
Elektrik - DC Devre Analizi	35	39
Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama		
Bilgisayar Donanımı	27	37

<i>Algoritmalar</i>	27	36
Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama(İ.Ö)		
<i>Bilgisayar Donanımı</i>	24	74
<i>Algoritmalar</i>	24	74
Muhasebe - İşletme	41	38
Muhasebe(İ.Ö) - İşletme	35	36
Dış Ticaret -Genel İktisat	27	40
Turizm ve Otel İşletmeciliği		
<i>Temizlik Ürünler Kullanımı</i>	51	52
<i>Ön Büro İşlemleri</i>	51	51
<i>Turizm Ekonomisi</i>	51	49
<i>Ticari Matematik</i>	51	52
<i>Atatürk İlk. İnk. Tar. I</i>	51	52
<i>Türk Dili I</i>	51	53

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Sosyal araştırmalarda bağımsız iki grup arasında bir farkın olup olmadığının araştırılmasında esasen üç yöntem kullanılmaktadır. Bunlar; t testi, tek yönlü Varyans Analizi ve Kukla değişkeni eklenen Regresyon Analizidir(Trochim, 2001: 290). Varyans Analizi kapsamında bulunacak $F_{hes}=(t_{hes})^2$ olduğundan F testi de t testi yerine alternatif olarak kullanılabilir(Akkaya ve Pazarlıoğlu, 1995:127). Ancak iki grubun karşılaştırılmasında serbestlik derecesi s.d. = n-k ve k=2 olduğundan yapılacak F testi tek uçlu bir analize cevap vermez. Testin mutlaka iki uçlu bir olması gerekir. Bu nedenle ikiden daha fazla grubun karşılaştırılmasında ve/veya iki gruplu, iki uçlu testlerde F testi kullanılabilir(Hasgür, 1989:30).

Yukarıda, programlara göre dağılımları verilen sınavla gelen ve METEB kapsamındaki öğrencilerin ilgili yarıyıllarda almış oldukları ve yine belirtilen kriterlere uyan derslerdeki başarılarının karşılaştırılmasında t testinden yararlanılmıştır.

t testinden yararlanmak için öncelikle iki grup ortalamalarının birbirine eşit olduğu konusunda($\mu_1 = \mu_2$) H_0 hipotezi kurulur. H_0 hipotezinin istatistiki olarak RED edilmesi durumunda kurulacak bir alternatif H_1 hipotezi kabul edilecektir(Ergün, 1995:167).

Araştırmada METEB öğrencilerinin sınavla gelen öğrencilerden daha başarısız olduğu ileri sürüldüğünden alternatif hipotezin tek taraflı bir test olması gerekecektir. Bulunan t değeri tablo değeri ile karşılaştırılarak kurulan H_0 hipotezi hakkında karar verilmiştir. Aşağıda her bir ders başarısının karşılaştırılmasında izlenecek olan genel hipotezin aşamaları görülmektedir.

μ_1 : Sınavla Gelen Öğrencilerin X Dersi Başarı Ortalaması

μ_2 : METEB Öğrencilerinin X Dersi Başarı Ortalaması

Hipotezin Kurulması

H_0 : ($\mu_1 = \mu_2$) ve H_1 : ($\mu_1 > \mu_2$)

İstatistik Karar

Eğer $P < (0,05)$ yada $(0,01)$ ise H_0 hipotezi RED, H_1 Hipotezi KABUL

Eğer $P > (0,05)$ yada $(0,01)$ ise H_0 hipotezi KABUL, H_1 Hipotezi RED edilir.

H_0 Hipotezinin RED edilmesi, iki grup öğrencinin incelenen dersteki başarı ortalamaları arasında istatistiki(belirli bir anlam düzeyinde) olarak fark olduğu kabul edilir. Bu durumda kurulan alternatif H_1 Hipotezi KABUL edilir ki; Sınavla gelen öğrencileri incelenen dersteki başarı ortalamasının METEB öğrencilerinin başarısından daha büyük olduğu ($\mu_1 > \mu_2$) söylenebilir.

H_0 Hipotezinin KABUL edilmesi durumunda ise; iki grup öğrencinin incelenen dersteki başarı ortalamaları arasında istatistiki(belirli bir anlam düzeyinde) olarak fark olmadığı kabul edilir. Böylece H_1 Hipotezi RED edilir ki; Sınavla gelen öğrencilerin incelenen dersteki başarı ortalamasının METEB öğrencilerinin başarısından daha büyük olmadığı ($\mu_1 = \mu_2$) söylenebilir. Çalışmada, ders başarılarının karşılaştırılmasında kullanılan p olasılık değerinin bulunmasında **StatsDirect** programından yararlanılmıştır.

5. BULGULAR

Muğla Üniversitesi Muğla Meslek Yüksekokulu'nda farklı programlarda METEB projesi kapsamında gelen 2002-2003 eğitim-öğretim yılındaki öğrencilerin belirtilen kriterlere uygun olan güz dönemindeki derslerdeki başarıları ile sınavlı sistemle gelen 2001-2002 eğitim-öğretim yılında kayıt yaptırmış öğrencilerin güz dönemindeki başarılarının karşılaştırıldığı özet bilgiler ve analiz sonuçlarına ilişkin

Statsdirect istatistik programından elde edilen P olasılık değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Bulgulara göre başarı karşılaştırılmasında dikkate alınan 16 dersin tamamında iki grup başarısının aynı olduğunu ileri süren H_0 hipotezi RED edilmiş, H_1 hipotezi ise KABUL edilmiştir. METEB projesiyle gelen öğrencilerin sınavla gelen öğrencilerden daha başarısız olduğu yönünde kurulan H_1 hipotezi %5 ve %1 hata payı ile kabul edilmiştir. Başarıları karşılaştırılan derslerin tamamında METEB öğrencilerinin başarı düzeylerinin sınavla gelen öğrencilere göre düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

6. SONUÇ-DEĞERLENDİRME

Araştırma kapsamında karşılaştırılan tüm derslerde METEB sistemi ile gelen öğrencilerin başarılarının sınavla gelen öğrencilere göre düşük çıkması dikkat çekici bir durumdur. Şöyle ki; öğrencilerin başarılarındaki değişkenliği etkileyecek diğer çevre etmenlerinin etkisinin dikkate alınmaması amacıyla aynı şartlar altında ve aynı derslerdeki başarılar incelenmiştir: Bu sayede çıkabilecek değişkenlikte zeka düzeyi, aile faktörü ve psikolojik faktörler gibi bireysel etmenlerin olası etkisi göz önüne alınmamış ve değişkenliğin temelinde sadece öğrencilerin bağlı oldukları sistemin etkisi araştırılmaya çalışılmıştır.

Tablo 3: İki Grup Öğrencilere Ait Karşılaştırmalı Başarı Durum Tablosu

PROGRAMLAR	DERSLER	SINAVLA GELEN 2001-2002		METEB 2002-2003		p Olasılık Değeri	H ₀ HİPOTEZİNİN DURUMU (Alpha=0.05, 0.01)
		Başarı	Öğr. Sayısı	Başarı	Öğr. Sayısı		
Muhasebe	İşletme	66.80	41	42.52	38	< 0.0001	Red
Muhasebe(İ.Ö)	İşletme	61.54	35	36.02	36	< 0.0001	Red
Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama	Bilgisayar Donanımı	58.33	27	30.94	37	< 0.0001	Red
"	Algoritmalar	58.33	27	21.64	36	< 0.0001	Red
Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama(İ.Ö)	Bilgisayar Donanımı	43.5	24	29.36	74	< 0.0001	Red
"	Algoritmalar	46.16	24	23.31	74	< 0.0001	Red
Dış Ticaret	Genel İktisat	46.29	27	10.50	40	< 0.0001	Red
Elektrik	DC Devre Analizi	47.08	35	26.38	39	< 0.0007	Red
Endüstriyel Elektronik	Doğru Akım Devre Analizi	56.30	39	30.35	37	< 0.0001	Red
Harita	Trigonometri	29.27	29	9.25	32	< 0.0001	Red
Turizm Otel İşletmeciliği	Temizlik Ürünleri Kullanımı	61.11	51	44.98	52	< 0.0001	Red
"	Ön Büro İşlemleri	68.29	51	42.76	51	< 0.0001	Red
"	Turizm Ekonomisi	50.07	51	27.96	49	< 0.0001	Red
"	Ticari Matematik	62.54	51	17.11	52	< 0.0001	Red
"	Ata. İlk.İnk.Tarihi I	69.27	51	39.27	52	< 0.0001	Red
"	Türk Dili I	69.06	51	47.07	53	< 0.0001	Red

Türkiye'nin ihtiyacı olan böylesi nitelikli ara insan gücünün gereken mesleki bilgiyi almaları, gerek mesleki kariyerleri açısından gerekse de işin gerektirebileceği olası tehlikelerden korunmaları için bir zorunluluktur. Ancak, METEB projesi ile Meslek Yüksekokullarına giren öğrencilerinin kendilerine ait bazı nedenlerle ön lisans programlarından başarılı bir şekilde mezun olamayacakları ve sahip olacakları ön lisans diplomasının gerektirdiği bir takım niteliklere sahip olmayacakları endişesi ne yazık ki araştırmanın yapılması sırasında bir çok öğretim elemanı tarafından dile getirilmiştir. Ancak METEB öğrencilerinin diğer öğrencilere göre neden daha başarısız oldukları konusunda başka araştırmalar yapılması gereklidir.

Diğer taraftan METEB sistemi öğrencilerinin iki yıllık meslek yüksekokullarına sınavsız giriş yapabilmesi ve daha sonra ise bu öğrencilerin dört yıllık lisans eğitimi veren fakülte ve yüksekokullara yatay geçiş yapma haklarının olması bu fakültelerden mezun olacak öğrencilerin de amaçlanan düzeyde nitelikli lisans öğrencileri olmalarının önünde bir engel olabilir.

Sınava girerek üniversite olanağı bulamamış binlerce istekli öğrenci ile üniversite hakkını yorulmadan elde etmiş öğrencilerin ders dinleme, derse devam etme, okul bitirerek gelecekte bazı beklentiler duyması aynı olmamaktadır. Bu durum ise METEB sisteminden mezun olacak öğrenci başarısının düşük olmasına, diğer yandan ise istekli öğrencilerin önlerinin kapanmasına yol açabilecektir. Türkiye'deki üniversite mezunu oranının yükseltilmeye çalışıldığı METEB gibi projelere ülkenin ihtiyacı olduğu açıktır. Ancak, projede başarının artırılmasına yönelik sistemli, planlı, kapsamlı ve devamlığı olan çalışmaların yapılması gereklidir.

Çalışma kapsamı sadece Muğla Meslek Yüksekokulu'yla sınırlandırılmıştır. Ancak elde edilen bulgulara göre bu konuda tüm Meslek Yüksekokullarını kapsayan geniş çaplı çalışmaların yapılması METEB sisteminin hem devamlılığı açısından hem de Türk Yüksek Öğretim Sistemine yapacağı etkiler açısından bir zorunluluk olarak görünmektedir.

7. KAYNAKLAR

Akaya, Şahin ve M.Vedat Pazarlıoğlu; (1995), *Ekonometri II, Anadolu Matbaacılık, 3. Baskı, İzmir.*

Ergün, Mustafa; (1995), *Bilimsel Araştırmalarda İstatistik Uygulamaları, Ocak Yayınları, Ankara.*

Hasgür, İbrahim; (1989), "Üniversite Öğrencilerinin Başarılarını Etkileyen Bazı Faktörlerin İstatistik Analizi", *Akademik Araştırmalar Dergisi, V(4): 1-45.*

Trochim, William M.; (2001), *The Research Methods Knowledge Base, Second Ed., Atomic Dog Publishing Co., USA.*

T.C. YÖK; (2004), *Meslek Yüksekokullarının Bugünkü Durumu ve Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Okullarından Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçişin Deđerlendirilmesi, Ankara.*